

verwijdering van onaangename reuk dient en de verdamping van vochtigheid uit den honig bevordert. Vele bijen bewegen daartoe hare vleugels langdurig op en neer en doen aldus eene krachtige luchtstroaming in hare woning ontstaan; wanneer het noodig is, plaatsen zij zich in rijen van het binnenste naar den uitgang van het verblijf en »werpen elkander de lucht toe«.

»Verwijdert men« zegt v. Buttel Reepen, »eene bij uit de rij der waaiers, dan bespeuren zij spoedig, dat de tusschenruimte te groot geworden is, en de luchtgolfjes niet zoo goed meer opgevangen worden. Dadelijk heeft dan weder aansluiting op doeltreffender afstand plaats.«

In de hommelnesten, welke zich in vochtigen grond bevinden, hoopt zich des nachts natte en bedorven lucht op, welke niet, zooals overdag, geventileerd wordt door het aanhoudende in- en uitvliegen. Het is dus dringend noodig, des morgens in het slaap-vertrek frissche lucht te brengen. Een der krachtigste hommelen-exemplaren klimt dan op het dak en waait wel een uur lang de nachtlucht uit het verblijf. In de opening van het dak monden nog andere luchtkanalen uit, welke bij den bouw van het nest reeds vervaardigd zijn. Hommel-kolonies, welke hare nesten boven den grond in luchtige omgeving hebben, houden er geen bijzonderen Staats-ventilator op na!

Moge deze hoogst practisch-realistische rol van windmaker, volgens v. Buttel niet zoo poëtisch zijn als die van »Minaret-roeper« — terecht zegt Bölsche, dat zij weder onze bewondering doet stijgen voor de »Prachtleistung der Natur, die in diesem Mikrokosmos des Liliputanerlebens überhaupt steckt.«

A. J. VAN ROSSUM.

Eene springende Juffertjes-larve.

Het bovengenoemde nummer der »Allg. Zeitschr. f. Entom.«, Neudamm, bevat tevens een referaat van Klöcker, over een artikel van J. Pierre »Sur l'éclosion des oeufs de *Lestes viridis* van der L.« (Bulletin de la Société Entomologique de France, 1903).

Klöcker vermeldt hier over deze *Agrionide*:

»*Lestes viridis* legt hare eieren in jonge takjes van boomen. Pierre heeft waargenomen op welke wijze de larve het water

bereikt. Wanneer zij uit het ei komt, kan zij zich niet vrij bewegen, maar gelijkt dan op eene keverpop. Zij is 2.5 mM. lang en bezit het vermogen om te springen. De eerste sprong, dien zij doet, bevrijdt haar van de eierschaal en gewoonlijk is zij zoo gelukkig, daarbij dadelijk in het water te vallen. Gebeurt dit niet en geraakt zij op den grond of op planten, dan blijft zij er maar op los springen, totdat zij eindelijk in het water terecht komt. Hier maakt zij dan verschillende bewegingen, om zich van hare huid te ontdoen, en wordt dus, na ten slotte uit haar vel gesprongen te zijn, eene vrij rondzwemmende larve.

In Tümpel's »Geradflügler« vind ik niets omtrent het eierleggen van *L. viridis*; wel vermeldt hij, dat zij dikwijls op struikgewas langs de oevers gaat zitten (p. 53). Tümpel geeft op p. 6 eene interessante beschrijving over de hoogst merkwaardige wijze, waarop *L. sponsa* Hansem. hare eieren legt. Zij verricht dit aan stengels van waterplanten, zoowel boven als onder den waterspiegel tot op den bodem, in gezelschap van het mannetje, dat haar vasthoudt, terwijl beide hierbij in eene groote luchtblaas gehuld zijn, welke hen tegen verdrinken en nat worden beschut.

A. J. VAN ROSSUM.

Zonderlinge copulatie bij Lepidoptera.

Onder den titel »Strange attempted Hybridisation in Nature« komt in »The Canadian Entomologist«, vol. 36, p. 288 een bericht voor van F. H. Wolley Dod, over de zonderlingste paringen tusschen verschillende vlindersoorten, waarvan hij ooit gehoord had. Hij vernam van den heer Arthur Hudson, dat deze op zekeren avond tegen een gesmeerden paal, eene *Orthosia Conradi* ♂ in coitu vond met *Noctua Smithii* ♀ en op denzelfden avond *Xylophasia lateritia* ♂, eveneens gepaard met *N. Smithii* ♀. Beide paartjes bleven ook nog in de doos eenigen tijd in dien toestand; de wijfjes stierven binnen 24 uur, zonder gelegd te hebben. Hudson's gezag als lepidopteroloog is boven allen twijfel verheven, zoodat er aan vergissing niet te denken valt, en hier werkelijk copulatie tusschen ver van elkander afstaande species plaats had. Dat de beide *Noctua's* ♀ op denzelfden avond »zoo raar deden« doet